

Muistio

7.11.2024

 VN/1915/2024
 VN/1915/2024-VM-20

Viite: Hallituksen esitys merten biologisen monimuotoisuuden suojelusta ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla tehdyn, YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisen sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Ulkoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi merten biologisen monimuotoisuuden suojelusta ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla tehdyn, YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisen sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi merten biologisen monimuotoisuuden suojelusta ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla New Yorkissa 19.6.2023 tehdyn, Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alaisen sopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Sopimusta sovelletaan merioikeusyleissopimuksen mukaisesti määritellyllä aavalla merellä ja merenpohja-alueella, jolla tarkoitetaan kansalliseen lainkäyttövalttaan kuuluvan talousvyöhykkeen ja mannerjalustan ulkopuolelle jäävää syvänmerenpohjaa.

Sopimuksessa määrätään osapuolten konferenssin toimivallasta aluelähtöisten merenhoidtoimien, myös merensuojelualueiden, perustamiseen sekä sopimuksen maantieteellisellä soveltamisalueella toteutettaviin hankkeisiin sovellettavasta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Lisäksi sopimus sisältää määräyksiä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten alueiden meren geenivarjoista ja niistä saatavien hyötyjen jakamisesta. Sopimuksen täytäntöönpanoa tuetaan kehittyvien valtioiden valmiuksien lisäämistä ja meriteknologian siirtoa koskevilla määräyksillä.

Sopimuksella perustetaan sihteeristö, jonka toimintaa koskevat järjestelyt ja toimipaikan päättää osapuolten konferenssi ensimmäisessä kokouksessaan, sekä useita konferenssia avustavia toimielimiä. Toimielimet rahoitetaan osapuolten maksuosuuksin. Sopimuksessa määrätään myös rahoitusmekanismista, jonka avulla tuetaan sopimuksen osapuolina olevia kehittyviä valtioita sopimuksen täytäntöönpanossa muun muassa rahoittamalla valmiuksien kehittämistä ja meriteknologian siirtoa. Rahoitusmekanismi muodostuu muun muassa erityisrahastosta, johon kehittyneet osapuolet suorittavat vuosittaiset maksuosuudet, kunnes osapuolten konferenssi päättää toisin, ja Maailmanlaajuisesta ympäristörahadasta (Global Environment Facility).

Sopimuksen voimaantulon edellytyksenä on, että sopimukseen sitoutuu 60 osapuolta. Sopimus ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen edellyttämiä merensuojelulain muutoksia koskeva lakiehdotus. Lait on

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan, että hallituksen esityksessä olisi hyvä tarkemmin tuoda esille kohdassa 4. *Keskeiset vaikutukset* sopimuksen taloudelliset vaikutukset. Kohdassa 4 todetaan, että verrattavien sopimusten budjeteista Suomen osuus on 50 000 - 74 500 Yhdysvaltain dollaria, mutta nyt tehtävän sopimuksen osalta maksuosuus tulee olemaan suurempi. Lisäksi kehittyneiden maiden on suoritettava vuosittainen rahoitusosuus erityisrahastoon, eli käytännössä budjettiosuus maksetaan 1,5-kertaisena ainakin alkuvaiheessa.

Vaikka tarkkaa arviota Suomen euromääräisestä maksuosuudesta olisi haastavaa antaa voisi siitä esim. esittää arvion jossa vaihteluväli. Lisäksi esityksessä tulee ilmetä miltä momentilta kustannukset katetaan. Hallituksen esityksessä tulee myös todeta, että kustannukset katetaan ulkoministeriön hallinnonalan voimassa olevien kehysten puitteissa, eikä esityksellä siten ole vaikutusta talousarvioon.

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallituksen esitys on valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen (TM 021; 3.1.2002) kohdan 2.2.6 mukaan tuotava valtioneuvoston raha-asiainvaliokuntaan käsiteltäväksi. Vaikka sopimuksen maksuosuus hoidetaan kehysten mukaisilla määrärahoilla, on Suomen maksuosuus pysyväluonteinen ja on jatkossakin rahoitettava talousarviosta.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Budjettineuvos

Johanna von Knorring

Liitteet

Jakelu UM OIK-10 Kansainvälisen oikeuden yksikkö, Sari Mäkelä

Tiedoksi

VN/1915/2024-VM-20

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: